

Miloseviç'ten Vucic'e Değişmeyen Söylem: Kosova'da Büyüyen Gerilim ve Herkese Yakın Bir Savaşın Sesleri

Dr. Galip ÇAĞ

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Fen-Edebiyat Fakültesi

Tarih Bölümü

Tarihin en önemli ve trajik konuşmalarından biridir Sırp Lider Slobodan Miloseviç'in 26 Haziran 1989'da Gazi Mestan'da, Kosova Ovası'nda 1.000.000 Sırp'a yaptığı konuşma. O ünlü fotoğrafta Lazar Anıtı'na asılı iki tarih de tam bir hesaplaşma nişanesidir: **1389-1989**. 600 yıllık bir hamaset, kin ve dahi nefret. Bu konuşmada bir cümle vardır ki sonrasında yaşanacak tüm insanlık suçlarının fitilini ateşler. Şöyle haykırır Miloseviç: "*Bir daha kimse sizi ezmeye yeltenemeyecek!*".

Tarihler 31.07.2022'yi gösterdiğinde benzer bir cümle gündeme düştü Kosova'da, patlayan silahlar üzerine: *Kosovalı Sırplar, daha fazla zulme tahammül etmeyecek*. Kim kime zulmediyor, dayanılmaz olan nedir? İşte bu kısım muamma.

Balkanlar'da hep söylediğimiz üzere kaostan ortaya çıkışı için büyük hadiseler, bahanelere ihtiyaç yoktur. Her an patlamaya hazır bir bomba, tutuşmaya hazır bir saman yığını gibi çatışmaların silahlı mücadeleye dönmesi, tehditlerin havada uçuşması mukadder. Yakın zamanlarda Bosna seçimi ve sonrasında buraya bağlı gelişen olaylar, bir Sırp gerginliğinin giderek büyüdüğünü bizlere açıkça gösteriyordu mesela. Yani bugün Kosova'da yaşananlar bölgeyi takip edenler için oldukça beklendik.

Peki, bu kez sebep nedir?

Kosova ve Sırbistan arasında 2016'da imzalanan serbest trafik dolaşımı anlaşmasının süresini 15 Eylül'de dolmuştu. Bu tarihten sonra Kosova hükûmeti, ülkede sadece Kosova plakalı araçların dolaşımının mümkün olacağını açıklayarak ülkeye girmek isteyen Sırbistan plakalı araçlara yönelik geçici plaka şartı getirmişti. Ki egemenlik hakları, uluslararası hukuk ve mütekabiliyet esasları açısından bu karar yerinde görülüyordu. Çünkü Sırp tarafı zaten uzun süredir Kosova plakalı araçları ülkesine sokmuyordu.

Kosova'nın araç plakası konusunda karşılıklılık ilkesi esasınca aldığı kararın ardından ülkenin kuzeyindeki Sırplar'ın yoğun olarak yaşadığı bölgede tansiyon yükselmeye başlamıştı hatırlanırsa. Hükûmetin söz konusu kararı uygulamak için Kosova ile Sırbistan arasındaki sınır kapılarına silahlı özel polis birimleri göndermesini protesto eden Sırplar gösteri düzenlemiş, sınır kapılarına giden yolları kamyonlarla kapatmıştı. Ve şimdi Mitroviça'da bulunan Sırp nüfusun, duyulan siren sesi ile protestoya davet edildiği ve dahi provoke edildiği iddiası Kosova

yönetimi için bardağı taşıran damla oldu. Ülkede Kosova Sırplar'ı ile Kosova polisi arasında ciddi bir gerilim var ve silah seslerinin geldiği bölgeler de durumun ciddiyetini gösteriyor.

Kosova Başbakan'ı Albin Kurti'nin açıklamaları oldukça ürkütücü. Zira bu gerilimin ciddiye alınması gerekliliğine dair öngörüsü çok açık. Ayrıca Vucic'in; "Sırbistan, (Slobodan) Milošević ve (Boris) Tadiç zamanında olduğu gibi kolayca yenebileceğiniz bir ülke değil" söylemi ise birçoklarına göre tehdit ve dahi meydan okuma. Miloseviç'in bir zamanlar I. Kosova Savaşı üzerinden yaptığı kışkırtmanın başka bir hâli. Kosova basınına yansıyan Arnavut ahalinin ev ve araçlarına yönelik saldırı iddiaları ise ağır bir travmatik anımsamayı da beraberinde getirecek. Ki bölgeden gelen bazı köylerin abluka altına alındığı haberleri de başka bir boyut.

Rus tarafının konuya dair açıklaması da beklendi gün boyu ve sonunda Dış İşleri Bakanlığı sözcüsü Zaharova'dan beklenen çıkış geldi. AB ve ABD suçlanarak tanıdık tavır tekrarlandı.

Son vahim açıklama yine Sırp Savunma Bakanlığı'ndan geldi ve ordunun "şimdilik" idari sınırları geçmediği belirtildi. Bu, *şimdilik* ifadesi, oldukça korkutucu ve acilen müdahale edilerek gerilimin bitirilmesi gerekli. Çünkü daha şimdiden mesele, sivil taraflar arasına indirgenmiş durumda ve Kosova egemenlik hakları tehdit edilmekte. Ukrayna'da zaten gergin olan Batı ve Doğu bloğunun bu gerilimi hoyratça kullanması ve önemsememesi Balkanlar'da onarılamayacak yeni bir yaranın açılmasını kaçınılmaz kılacak. Ve galiba, yine en büyük görev bölgenin barış garantörü Türkiye'ye düşecek. Şu andan itibaren her dakika çok önemlidir. Geçmişten ders alıp olurlarına bırakılmayacak şeyler olduğunu öğrenmek için yeni bir savaşı göze almamak gerekiyor. Yoksa Ukrayna'da hesaplanamayan savaşın bir benzeri bölgede patlarsa bu kez herkese yakın bir insanlık dramı ile uğraşmak zorunda kalırız.

Bu içerik Marka Belgesi altında telif hakları ile korunmaktadır. Kaynak gösterilmesi, bağlantı verilmesi ve (varsa) müellifinin/yazarının adı ile unvanının aynı şekilde belirtilmesi şartı ile kısmen alıntı yapılabilir. Bu şartlar yerine getirildiğinde ayrıca izin almaya gerek yoktur. Ancak içeriğin tamamı kullanılacaksa TASAM'dan kesinlikle yazılı izin alınması gerekmektedir.